

Signalizácia v ochrane rastlín – 32/2026

Choroby a škodcovia sóje

Sója patrí medzi plodiny, ktoré sa u nás pestujú na menšej výmere. Musíme však upozorniť, že v tomto roku je značne napádaná škodcami aj chorobami.

Škodcovia

V suchom a horúcom počasí sa darí roztočcom. **Roztočec chmeľový** (*Tetranychus telarius*) je polyfág. Poškodzuje veľké množstvo rastlín cicaním na spodnej strane listov. Tie sa stáčajú a postupne usychajú. Znakom jeho prítomnosti je jemná pavučinka, samotné roztočce sú veľmi drobné (okolo 0,5 mm) a ťažko pozorovateľné, je preto potrebné diagnostikovať ich pomocou lupy alebo binokulára.

Biologická ochrana proti roztočcovi je nasadenie dravých roztočov *Phytoseiulus persimilis* v skleníkoch alebo *Typhlodromus pyri* na ovocných stromoch a vinohradoch. V poľných podmienkach to nie je možné, preto pri napadnutí sóje treba použiť povolené akaricídy. Najznámejšou účinnou látkou je tau-fluvalinate v prípravkoch **Mavrik** a **Scotia**. Táto účinná látka patrí do skupiny pyrethroidov. Pôsobí ako kontaktný a požerový jed. Mechanizmus účinku spočíva v tom, že zasahuje do nervového systému hmyzu, narúša funkciu neurónov v interakcii s biochémiou sodíka. Nemá systémový účinok, preto je potrebné, aby boli postrekom rovnomerne ošetrené všetky časti rastlín. V sóji sa aplikuje od štádia keď úžitkové časti rastlín majú konečnú veľkosť, do štádia keď je okolo 40 % strukov zreých, semeno má konečnú farbu (BBCH 49-84) (15. jún-15. september). Max. 1x za vegetáciu.

Druhá účinná látka je fenpyroximate v prípravku **Ortus 5 SC**. Pôsobí výhradne ako kontaktný jed, nevykazuje žiadny translaminárny, systémový ani fumigačný účinok. Pôsobí na všetky vývojové štádiá roztočcov. Vyznačuje sa dlhou reziduálnou účinnosťou, ktorá je viac ako 30 dní. Ošetruje sa od rastovej fázy prvých otvorených kvetov do začiatku zrenia, kedy 1. struk je zrelý, semeno má konečnú farbu, je suché a tvrdé (BBCH 60-80). Max. 1x za vegetáciu.

Medzi ďalších škodcov sóje patrí **listárík čiarkovaný** (*Sitona lineatus*) a **vošky**. Škodí najmä v skorých rastových fázach sóje a ošetrovanie proti nim nebýva nutné.

Choroby

Listové škvrnitosti sóje spôsobujú rôzne huby a baktérie. **Hnedá škvrnitosť listov sóje** (*Septoria glycines*) je bežná hubová choroba. Prejavuje sa červenohnedými až hrdzavými škvrnami o veľkosti 1 až 5 mm obmedzenými žilnatinou, ktoré spôsobujú predčasné žltnutie a opadávanie listov. Na ochranu proti tejto chorobe sú autorizované prípravky **Caligula**, **Delpupo**, **Propulse** **Puskas** a **Yearling** s účinnými látkami fluopyram+prothioconazole. Fluopyram je translaminárne rozvádzaná účinná látka, ktorá preniká do vnútorných pletív, zabraňuje klíčeniu spór a rastu mycélia pôvodcov hubových chorôb. Je zaradená medzi zástupcov inhibítorov (komplex II - SDH inhibítor). Zabraňuje prenosu elektrónov v dýchacom reťazci enzýmu sukcinát dehydrogenázy (SDH). Zaraďuje sa do chemickej skupiny pyridinyl-etyl-benzamidov. Prothioconazole je systémovo pôsobiaca

účinná látka so širokým spektrom účinnosti proti pôvodcom hubových chorôb zo skupín *Ascomycetes*, *Basidiomycetes* a *Deuteromycetes*. Patrí do skupiny účinných látok triazolintiónov. Spôsobom účinku sa zaraďuje medzi inhibítory demetylácie ergosterolov (DMI), kde inhibuje demetyláciu lanosterolu na pozíciách 14 alebo 24 metylén dihydrolanosterolov. V konečnom dôsledku pôsobenia chýbajú hubovému patogénu záverečné produkty biosyntézy sterolov nutné na výstavbu bunkových membrán. Patogén sa nemôže ďalej vyvíjať a odumiera. Prothioconazole po aplikácii rýchlo preniká do vodivých pletív ošetrovaných rastlín a je akropetálne transportovaný do vnútorných častí rastlín. Systémovo preniká aj do tých častí rastlín, ktoré neboli postrekom priamo zasiahnuté. Vyznačuje sa dlhodobou účinnosťou, pôsobí širokospektrálne a má protektívny, kuratívny a eradikatívny účinok.

Prípravok s obsahom fluopyram+prothioconazole aplikujte preventívne alebo čo najskôr po zistení infekcie v rastovej fáze, kedy sú viditeľné prvé kvetné pupene (BBCH 51) do fázy, kedy približne všetky struky dosiahli konečnú dĺžku (15- 20 mm) a semená vyplňajú dutinu väčšiny strukov (BBCH 79). Neošetrujte za dažďa, alebo ak je listová plocha mokrá. Maximálny počet aplikácií 2x. V sóji účinkuje na **antraknózu sóje, hrdze, alternáriovú škvrnitosť, hnedú škvrnitosť listov sóje a sivú hnilobu**.

Vo vlhkom počasí sa na listoch sóje šíri **pleseň sójová** (*Peronospora manshurica*). Prejavuje sa svetlozelenými až žltými škvrnami na vrchnej strane listov a sivým až fialovým povlakom spór na ich spodnej strane. Spôsobuje predčasný opad listov a znižuje úrodu. V tejto sezóne sa na porastoch objavila veľmi ojedinele na začiatku vegetácie. Nie sú proti nej autorizované žiadne prípravky.

V Topoľčanoch, 24.8.2026

Ing. Zuzana Blahová
ÚKSÚP-OKOR Topoľčany